

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorìa

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

X. De his quae Alexandriae gesta sunt, testimonium Phileae martyris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

lophiæ studiis admodum clarus. Qui cum innumeri cognati atque amici, quidam etiam ex Magistratibus atque honoratis eos rogarent; eum iudex ipse eos cohortaretur ut sui ipsorum misereri, & uxoribus ac liberis suis consulere vellent: nunquam his omnibus adduci potuerunt, ut vitæ suæ conservandæ causâ, divinas leges de confessione & negatione nominis Christi latas contemnerent: sed virili ac Philosophico animo, seu potius religiosa ac Deo dicata mente, adversus omnes Iudicis minas & contumelias ambo perstantes, securi percussi sunt.

Α Φίλων λόγοις οἱ καὶ μυρίων ὄσων πρὸς αὐτοὺς τὸς τε καὶ τῶν ἄλλων φίλων ἀνιέκοιτο ἔπι μὴ τῶν ἐπ' ἀξίας δεχόντων, πρὸς ἃ καὶ τὴν δίκασαν ὡς ἀκαλίαν, ὡς ἀνὰ οἶκτον λάβοιεν, φειδώτε παιδῶν καὶ γυναικῶν ποιήσῃ. ἔδαμῶς πρὸς τῶν τοσούτων ἐπι τῆ φιλοζωΐας μὲν ἐλέει, καταφρονησάντων τῶν ἀειόμολογίας καὶ δεινότητος τῆ σαρκὸς ἡμῶν θεομῆρ ἱσχυήθησαν ἀνδρείω ἵλεσε μά καὶ φιλοσόφω, μάλλον ἢ εὐσεβεί καὶ φιλίῳ θεῷ ψυχῇ, πρὸς ἀπάσας τὴν δίκασαν τῆ Β ἀπειλῆς καὶ τὰς ὕβρεις ἐν ἀνίε, ἀμφὶ τῆ κεφαλῆς ἀπέμυθησαν.

CAPUT X.

De his quæ Alexandria gesta sunt, testimonium Phileæ martyris.

Huc refer
Niceph.
l. 7. c. 9.

VERUM quandoquidem Phileam in Græcorum disciplinis apprime versatum fuisse retulimus, ipse nunc prodeat, tum de seipso testimonium dicturus, quis & unde fuerit: tum martyria illa quæ per id tempus Alexandria contigerunt, accuratius quàm nos relaturus his verbis. Ex epistola Phileæ ad Thmuitas. Hæc igitur omnia exempla ac signa, & pulcherrima documenta in sacris literis exstare cum scirent beatissimi qui nobiscum versati sunt martyres; absque ulla cunctatione, oculum mentis in supremum omnium Deum sincerè defigentes, & mortem pro pietate libenti animo amplectentes, vocationi suæ pertinaciter inhæserunt. Quippe qui probe nossent Dominum nostrum Jesum Christum nostrâ causâ hominem idcirco factum fuisse, ut & peccatum omnino excinderet, & ad vitam æternam contendentibus nobis subsidia itineris compararet. Non enim rapinam arbitratus est Christus esse se æqualem Deo; sed exinanivit seipsum, servi formam induens: & specie ipsa inventus quasi homo, humiliavit semetipsum usque ad mortem; & quidem mortem crucis. Proinde meliora charismata confectantes martyres qui Christum gestabant, omnes ærumnas, omnia tormentorum genera quæ excogitari potuerant, non semel, sed iterum ac sæpius nonnulli sustinuerunt. Et cum satellites non solum verbis minantes, sed etiam factis terrorem ipsis incutere certatim niterentur, non tamen

Phil. 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι.

Φιλίε μάρτυρ Θεοῦ καὶ Ἀλεξάνδρειαν πειρασάντων ἑβραῖοι διδασκαλίας.

ΕΠΕΙ ἡ καὶ τῶν ἑξῶθεν μαθημάτων ἡμεῶν πολλοὺς λόγους ἀξίον ἡμεῶς τὸν Φιλέαν ἔφαμεν, αὐτὸς αὐτῆ παρὶ τῶν μαρτύρων ἀμα μὲν αὐτὸν ὅς τις ποτ' ἦν ἐπὶ δεινῶν, ὅμα ἡ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν ἐν τῇ Ἀλεξάνδρειᾳ συμβεβηκότα μαρτύρια, ἀκριβέστερον μάλλον ἢ ἡμεῖς ἰσορήσαν δια τῶν τῶν λέγειν ἀπὸ τῶν Φιλέα πρὸς Θεμίτας γραμμάτων τῶν ἀπάντων ὑποδειγμάτων ἡμῶν καὶ ὑπογραμμῶν καὶ καλῶν γνωρισμάτων ἐν ταῖς θεῖαις καὶ ἱεραῖς γραφαῖς κειμένων, ἔδει μολήσαντες οἱ μακάριοι οἰσὼ ἡμῖν μαρτυρεῖν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα πρὸς τὸν ἐπι πάντων Θεὸν καθαρώς τείναντες, καὶ τὸν ἐπ' εὐσεβείας θάνατον ἐνὶ λαβόντες, ἀπειρῆς τῆς κλήσεως εἶχοντο. τὸν μὲν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εὐεργέτην ἐνανθρωπήσαντα δι' ἡμᾶς, ἵνα πᾶσαν μὲν ἀμαρτίαν ἐκκόψῃ, ἐφόδια ἡμῶν τὴν αἰώνιον ζωὴν εἰσὸς ἡμῖν καταθήσεται ἡ δάρπαξ μὴ ἡγήσασθαι τὸ ἐν αἰετῷ Θεῷ, ἀλλ' αὐτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαλοῦντος καὶ ἡγήματι εὐεργετῆς ὡς ἀνθρώπου, ἐαυτὸν ἐταπείνωσεν ἕως θανάτου. θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ζηλώσαντες τὰ μυστήρια τῆς χάρισματῶν οἱ Χριστοφόροι μάρτυρες πάντα μὲν πόνον καὶ παντοίας αἰσθημάτων ἐπινοίας σὺν εἰσάπαξ, ἀλλ' ἤδη καὶ δεινότερον τινὲς ὑπέμειναν. πάσας δὲ ἀπειλὰς καὶ λόγους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐργοῖς τῶν δορυφορῶν καὶ αὐτῶν φιλοδιμυμένων, ἐκ ἐπιπέδου

DIOCLETIANUS.

τῶν γῶν μὲν, διὰ τὸ τὴν τελείαν ἀγάπην ἕξω
 βάλῃεν τὸν φόβον. ὡν καὶ ἀλέγειν τὴν δρετὴν
 καὶ τὴν ἐφ' ἐκάστη βασιάνω ἀνδρείαν, τίς ἀνδρ-
 κέσειε λόδος; ἀνέστως γ' ἔσθης ἀπασι τοῖς βα-
 λαυροῖς ἐνυβρίζειν, οἱ μὲν ξύλοις ἐπαίοντο. ἕ-
 τεροι δ' ῥά εἰδος, ἄλλοι δ' ἰμάσιξιν. ἕτεροι δ' πᾶ-
 λων μασιμ. ἄλλοι δ' χροινίοις. καὶ ἦν ἡ θεὰ τῆς
 αἰκισμῶν ἐνηλαμένη, καὶ πολλὴν τὴν ἐν αὐτῇ
 κακίαν ἔχουσα. οἱ μὲν γ' ὀπίσω τῶ χεῖρε δε-
 θέτες, περὶ τὸ ξύλον ἔξηρωτόντο, καὶ μαγιά-
 νους περὶ διεινόντο πᾶν μὲν ὅτι εἶδ' ἔτιως διὰ
 παντός τ' ἐσώματι ἐπὶ ἦγον ἐκ κελεύσεως οἱ
 βασιανισαί, ἐ κατὰ πρὸς τοῖς φονεῦσιν ἑπὶ τῆς Β
 πηθεῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς γαστρὸς καὶ κνη-
 μῶν καὶ παρεῶν τοῖς ἀμυπητοῖς ἐκόλαζον
 ἕτεροι δ' ἀπὸ τ' εὐσᾶς μίας χεῖρός ἔξηρωμένοι
 αἰσθητοῖς, πάσης ἀλγηδόνος δεινότεραν τὴν
 ἀπὸ τῆς ἀρθρῶν καὶ μελῶν ἰάσιν ἐχούσας ἄλλοι δ'
 πρὸς τοῖς κίσιον ἀνιπέσσωποι ἐδέοντο, ἐβε-
 δούσι τοῖς ποσὶ, τῶ δ' ἰβάρει τ' ἐσώματι
 βιαζομένων μὴ ἴασεως ἀνελκομένων τῆς δεσ-
 μῶν, καὶ τ' ἐπ' ὑπερῶν, οὐκ ἐφ' ὅσον πρὸς διε-
 λεγέτο, ἐδ' αὐτοῖς ἐχόλαζεν ὀνηγμένων, ἀλλὰ
 μονογενεὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. ὅτε γ' καὶ ἐφ'
 ἕτεροι μετέβαινε, τοῖς πρὸς τῆς κατελίμ-
 πων ἐφεδρῶν τῶς τῆς ἔξουσια αὐτῶ ὑπε-
 ρεταμένους. εἴ περ τίς ἠπῆθεις τῆς βασιάνων
 ἐν δ' ὄνομα ἐδόκει. ἀφειδῶς δ' ἐκελεύων καὶ τοῖς
 δεσμοῖς πρὸς εἶναι, ἔ μεταταύτα ψυχρῶ-
 ραγῆτας αὐτῶς καταπυθόμενος εἰς τὴν
 γλῶττι καὶ ἐ γ' εἶναι καὶ μέρῳ αὐτοῖς
 φρεσὶ τῶ πεινῶν, ἀλλ' ἔτι καὶ διανοεῖσθαι
 καὶ πρὸς εἶναι, ὡς μὴ κέτ' ὄντων. ταύτῳ δ' ἐυ-
 τεραν βασιανὸν ἑπὶ ταῖς πληγαῖς τῆς ὑπε-
 ναντῶν ἐφεδρῶντων. ἦσαν δ' οἱ καὶ μὴ τῶς αἰ-
 κισμῶν ἑπὶ τῶ ξύλῳ καὶ κέρῳ διὰ τῆς τεσσά-
 ρων ἐπὶ διατεταμένοι ἀμφοτέρω πόδε, ὡς καὶ
 καὶ ἀνάγκη αὐτῶς ἐπὶ τῶ ξύλῳ ὑπὸ τῶς εἶ-
 ναι, μὴ δυνάμενος διὰ τὸ ἐναυλα τὰ τεσσά-
 μαλα δ' ἀπὸ τῶν πληγῶν κατ' ὅλην τῶ σῶματι
 ἔχειν ἕτεροι δ' εἰς τῶ δ' ἀφορῶς ριφέντες, ἐκείνο
 ὑπὸ τῶν βασιάνων ἀπὸ τῶς πρὸς βολῆς. δει-
 νότεραν τὴν ὄλην, τ' ἐνεργείας τοῖς ὄρωσι παρέ-
 χούσας, ποικίλας καὶ διαφόρους ἐν τοῖς σῶμασι
 φέρουσας τῶν βασιάνων τὰς ἐπινοίας. τῶτων
 ἔτιως ἐχούσων, οἱ μὲν ἐναπέθησκον ταῖς βασι-
 ανῶν, τῆ κατεργεία καταχρῶναι τὸν ἀντί-

A fracti sunt animo, eo quod perfecta ca-^{1007. 4.}
 ritas foras ejiciebat timorem. Quorum
 virtutem & in singulis tormentis forti-
 tudinem, quæ tandem oratio possit per-
 cennere? Nam cum eos injuria afficere
 cuius liceret, alii fustibus, alii virgis,
 alii flagris eos verberabant; quidam
 loris; nonnulli etiam funibus cade-
 bant. Eratque hujusmodi cruciatuum
 spectaculum varium & multiplex ple-
 numque malitiæ. Quidam enim illo-
 rum manibus post tergum revinctis ad
 stipitem suspendebantur: ac deinde
 universa corporis membra machinis
 quibusdam distendebantur. Posthæc
 tortores jussu Judicis universo corpori
 neque ut homicidis solet, lateribus dun-
 taxat: sed etiam ventri, cruribus, ac
 genis cruciatus ferreis unguis adhibe-
 bant. Quidam altera manu ad porti-
 cum suspensi pendeabant; quibus arti-
 culorum membrorumque omnium dis-
 tensio quovis cruciatu erat acerbior.
 Alii vultibus in se mutuo converfis ad
 columnas alligabantur, pedibus solum
 non contingentibus; adeo ut vincula
 gravitate corporum adacta, acrius in-
 tenderentur. Atque id tolerabant non
 solum quamdiu Præses eos alloqueba-
 tur, aut audiendis ipsis vacabat; sed to-
 to propemodum die. Nam ubi ad alios
 audiendos transferat, ministros officii
 sui relinquebat, qui prioribus immine-
 rent; si forte quis tormentorum acerb-
 itate victus à proposito desciscere vide-
 retur. Jubebatque eos absque ulla mis-
 ratione vinculis stringi, & postea cum
 jam animam exhalarent, humi abjectos
 trahi. Neque enim aiebat vel mini-
 mam nostri curam habendam esse: sed
 cunctos sic de nobis sentire, sic erga
 nos agere debere, quasi non amplius
 homines essemus. Hunc scilicet secun-
 dum cruciatum post verbera inimici
 nostri excogitaverant. Quidam et-
 iam post tormenta in nervo jacuerunt;
 pedibus ad quatuor usque foramina di-
 varicatis; ita ut supini esse cogerentur,
 cum ob recentes plagarum cicatrices
 quas toto corpore gerebant, stare omni-
 nò non possent. Alii humi projecti jace-
 bant præ nimia tormentorum acerbita-
 te; & multò gravius quàm dum crucia-
 rentur spectaculum intuentibus præbe-
 bant, varia ac multiplicia tormento-
 rum excogitata genera corporibus suis
 circumferentes. Quæ cum ita gererentur,
 alii in ipsis tormentis exspirabant,
 constantia suâ pudorem incutientes ad-

versario. Alii femineces in carcerem trusi, paucis post diebus doloribus oppressi vitam finierunt. Reliqui curantium remediis refocillati, tempore ipso ac diuturna carceris mora fidentiores evasere. Itaque cum postea juberentur eligere utrum mallerent, an contactis nefariis sacrificiis omni molestia liberari, & abominanda abolutionis sententiam ab ipsis consequi; an vero sacrificare abnuentes capite damnari: omnes nihil cunctati, libenti animo ad mortem perrexerunt. Quippe probè norant quæ in sacris literis nobis præscripta sunt. Qui enim sacrificat Diis alienis, ait Scriptura, exterminabitur. Et iterum: Non habebis Deos alienos præter me. Hæc sunt verè Philolophi nec minus Dei quam sapientia amatoris martyris verba, quæ ante extremam judicis sententiam; adhuc in custodia constitutus ad fratres Ecclesie suæ scripsit; partim quo in statu versaretur exponens; partim eos adhortans, ut pietatem in Christum etiam post obitum suum jamjam imminentem, mordicus retinerent. Sed quid opus est prolixa oratione uti, & divinorum qui per universum orbem passi sunt martyrum nova semper novis succedentia certamina exponere? præsertim cum illi non vulgari modo, sed quasi jure belli oppugnati sint.

Α παλον οι ζήμινητες εν τω δεσμομενω κλειομενοι, μετ' ε πολλας ημερας ταις δόσι στωεχομενοι ετελειοντο. οι ζλωποι τής θεραπειας αναλήσεως τυχόντες, τω νω και τή τής φηλακής διατειρή, θαρσαλεως τερριεζίνοντο. εγω γέν ήνικα αποσσετεται αιρέσεως κειμενης ή εφ' αμδρον τής εγες δυσίας ανεόχλητον είναι, τ' εσπερι λωθερίας παρ' αυτών τυχόντα. ή μη τήν επί θανάτω δίκην ενδέχεσθαι. εδ' εσ μεσσαντες, ασμένως επί τον θάνατον έχωρον. Β σαν γδ τα εσδ των ιερών γραφών ήμιν ερωδησα. ο γδ δυσιαζων φησι θεοις ετερο εζολοθραυθησείαι και ότι εδκ εδονται σαι ετεροι πλην εμ'ε. τοιαυται τε ως ανήθεις φηλοσόφω τε ομ'ε και φιλοθέω μαρτυροφωναί ες απο τελωθιαίας δυοφασωσας τήν δεσμοδικήν ε' εσπαρχων τάξην, τω τίνω αυτε παρρησιαν αδελφοις επεσδωσαν. αμα μδ εν οίς ήν αναπθέρμδθ. αμα εσ παρρησιών αυτες επί το απριεζέχεσθαι και αυλον όλον επω τελειωθησόμερον, τής ελλεθεοσεβείας. αλλά τί χεη πολλά λέγειν, και νοθέρας επί καινοτέρας τών ανατην ανεσινω θεοπεστων μαρτύρων αθλήσεις εσδωσδαι; και μάλισα τών εκέτι μδρ κονω και πολέμας ζ' τσόπω πεπολορικημδων.

CAPUT XI.

De iis que in Phrygia gesta sunt.

Huc refer Nieeph. 1.7. c.10. **C**erte urbem quandam Christianorum in Phrygia, milites armati obsidione cinxerunt; injectoque igne totam unam cum viris & mulieribus ac parvulis Christum omnium Deum invocantibus concremaverunt. Hanc scilicet ob causam, quod universi ejus urbis incolæ & Curator ipse ac Magistratus cum honoratis omnibus ac plebejis, Christianos se esse professi, sacrificare jubentibus nullo modo obtemperabant. Quidam etiam Aductus nomine, claro in Italia genere ortus; Romana dignitate conspicuus, & per omnes honorum gradus in Imperatorum palatio proventus; quippe qui procurationem summæ rei, & Magistrati ut vocant, ac Rationalis officium integerrimè gessisset: Præter hæc omnia multis

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Πει τ' εκ' Φρυγίαν.

Ηδη γέν όλω χριστιανών πολίχων εστανδρον αμοφι τήν Φρυγίαν εν και εδιδωλοντες οπλίται, πδρ τε υφ' αμδρον και εφλεξαν αυτες αμανηπιούς κ' γυναικας τον επί πάντων θεόν χεισον επθεσωμένοι. δη πανδημει πάντες οί τήν πόλιν οικεοντες, γισής τε αυτος και εραληγος σωτοίς εσλει πασι κ' όλω δήμω, χριστιανος σφας εσλογεόντες, εδ' οπωσιεν τοίς εσρεσάπασιν εδωλολατρείν επαιθάρχωι. και τις εσπερι Ρωμαικής αξίας επειλημδθ, Αδ αυτος ονομα. χυθ των παρ Γταλοίς επισήμωσιν πάσης διελθών ανήρ τής εσδα βασιλευσιν μής, ως και τας καθόλας διοικήσεις τής παρ αυτοίς και εκμένης μαγισρεθητός τε και εσδολικότητος αμέμπως διελθέν, επί πάντων τωις διαπεσφας τοίς εν θεοσεβεία και εσδωσδαι.